

Средно общообразователно училище "Иван Вазов" - гр.Плевен

Директор: 064/823 979
email:dim_mitev@mail.bg

Централа: 064/822 280
email:ivan_vazov_pleven@mail.bg

Факс: 064/822 280
www.sou-ivanvazov.eu

ПРОБЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО БИОЛОГИЯ И ЗДРАВНО ОБРАЗОВАНИЕ

21 февруари 2015

УВАЖАЕМИ УЧЕНИЦИ,

Тестът съдържа **50 задачи** по биология и здравно образование. Задачите са **два типа**:

- задачи от затворен тип с четири отговора, от които само един е верен;
- задачи със свободен отговор.

Задачите от 1. до 35. включително са от затворен тип с четири отговора (А, Б, В, Г), от които само един е верен. Верния отговор на тези задачи отбелязвайте в **листа за отговори**, а не върху теста. За да отбележите верния отговор, зачертайте със знака **X** буквата на съответния отговор.

Например:

Ако след това прецените, че първоначалният отговор не е верен и искате да го поправите, запълнете кръгчето с грешния отговор и зачертайте буквата на друг отговор, който приемате за верен. Например:

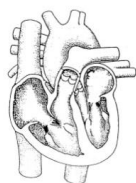
За всяка задача трябва да е отбелязан не повече от един действителен отговор. Като действителен отговор на съответната задача се приема само този, чиято буква е зачертана със знака.

Задачите от 36. до 50. са със свободен отговор. Записвайте отговорите им в предоставения **свитък за свободни отговори** при съответния номер на задачата.

ПОЖЕЛАВАМЕ ВИ УСПЕШНА РАБОТА!

1. Кое равнище на организация на живата материя е представено на фигурата?

- А) клетка
- Б) тъкан
- В) орган
- Г) организъм

2. Морфологична и функционална структура притежава:

- А) популацията
- Б) биоценозата
- В) консорцията
- Г) синузията

3. Открийте грешното твърдение:

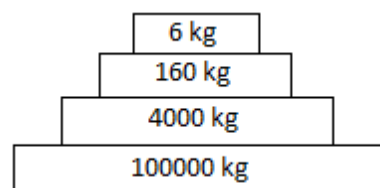
- А) зооценозата е част от популацията
- Б) консорцията е част от морфологичната структура на биоценозата
- В) етажността на фитоценозата е част от морфологичната ѝ структура
- Г) биоценозата е част от екосистемата

4. Сукцесията и климакът са състояния, характеризиращи:

- А) популацията
- Б) биоценозата
- В) екосистемата
- Г) биосферата

5. На фигурата е представена екологична пирамида. Това е пирамида на:

- А) биомасата
- Б) числата
- В) енергията
- Г) биоценозата

6. Мъжките при някои видове мухи улавят насекоми, омотават ги в пашкули и ги поднасят на женските като „подарък”. Това поведение се определя като:

- А) социално
- Б) родителско
- В) хранително
- Г) размножително

7. Фотолизата на H_2O е част от:

- А) светлинната фаза на фотосинтезата
- Б) тъмнинната фаза на фотосинтезата
- В) цикъла на Калвин
- Г) дихателната верига

8. Бялата мечка убива и изяжда тюлен. Остатъците му дояжда северната лисица. Взаимоотношението между мечката и лисицата е:

- А) хищничество
- Б) аменсализъм
- В) коменсализъм
- Г) протокооперация

9. Биваленти се образуват по време на:

- А) митоза
- Б) мейоза
- В) амитоза
- Г) фагоцитоза

10. При кой процес съдържанието на CO_2 в атмосферата намалява?

- А) дишане
- Б) горене
- В) изригване на вулкани
- Г) фотосинтеза

- 11. Мястото, което заема даден вид в биоценозата както по отношение на местообитанието, така и по отношение на храненето, се нарича:**
- А) екологична ниша
 - Б) екологичен доминант
 - В) ареал
 - Г) хранително ниво (трофично звено)
- 12. Липидите:**
- А) съдържат С, Н, О и Р (за фосфолипидите)
 - Б) са неразтворими в органични разтворители
 - В) са основен източник на енергия
 - Г) са разтворими във вода
- 13. За полипептидните вериги е вярно, че са:**
- А) са линейни и отворени
 - Б) с неограничена дължина
 - В) линейни и разклонени
 - Г) в началото си имат – COOH, а в края – NH₂
- 14. В гладката ендоплазмена мрежа се осъществява:**
- А) образуването на лизозомите
 - Б) синтезът на белтъци
 - В) синтезът на липиди
 - Г) образуването на вакуоли
- 15. Според Дарвин движеща сила на еволюцията е:**
- А) наследствеността
 - Б) изменчивостта
 - В) естествения отбор
 - Г) борбата за съществуване
- 16. За гликолизата е вярно, че :**
- А) протича в митохондриите
 - Б) протича в цитоплазмата
 - В) не изисква АТФ
 - Г) не протичат окислителни реакции
- 17. Биологичното окисление:**
- А) се извършва чрез прякото свързване с O₂
 - Б) се извършва чрез дехидрогениране
 - В) се извършва чрез декарбоксилиране
 - Г) е характерно за всички клетки
- 18. Кое от посочените разпадания по фенотип в F₂ е характерно за епистатичното взаимодействие:**
- А) 9:7
 - Б) 9:3:3:1
 - В) 1:4:6:4:1
 - Г) 13:3

19. Основните насоки на еволюцията са:

- А) ароморфоза и катаморфоза
- Б) дивергенция и конвергенция
- В) биологичен прогрес и биологичен регрес
- Г) идиоадаптация и видообразуване

20. Избирателната пропускливост на клетъчната мембрана се дължи на:

- А) полутечният фосфолипиден слой
- Б) хидрофилните глави и хидрофобните опашки на липидните молекули
- В) малки въглехидратни молекули, свързани с белтъци или липиди
- Г) белтъчните молекули, разположени неравномерно в мембраната

21. През коя фаза от митотичния цикъл се удвоява ДНК?

- А) интерфаза
- Б) профаза
- В) метафаза
- Г) анафаза

22. След образуване на зиготата следва:

- А) сегментация (дробене)
- Б) гаструлация
- В) органогенеза
- Г) метаморфоза

23. Митохондрииите и хлоропластите са:

- А) специфични органели в специфични клетки
- Б) немембранни органели
- В) едномембранни органели
- Г) двумембранни органели

24. Кой от посочените представители се отнася към архантропа (най-древния човек)?

- А) синантроп
- Б) австралопитек
- В) неандерталец
- Г) кроманьонец

25. Микроеволюцията води до образуване на нов:

- А) вид
- Б) род
- В) разред
- Г) тип

26. В активния център на ензима се свързват вещества, които не са техни субстрати, при:

- 1) алостеричното инхибиране
 - 2) алостеричното активиране
 - 3) необратимото инхибиране
 - 4) конкурентното инхибиране
- А) 1 и 2 Б) 3 и 4 В) 1, 2 и 4 Г) 1 и 4

27. ДНК е матрица в процесите:

- 1) репликация
- 2) транскрипция
- 3) транслация
- 4) гликолиза

А) 1 и 2 Б) 1 и 3 В) 2 и 3 Г) 2

28. Числеността на една популация се определя лесно, ако индивидът е:

- 1) подвижен
- 2) неподвижен
- 3) с големи размери
- 4) с малки размери

А) 1 и 4 Б) 2 и 4 В) 2 и 3 Г) 1 и 3

29. Хромозомата се различава от хроматина по:

- 1) химичен състав
- 2) степен на спирализация
- 3) това, че е неактивна
- 4) разположение в клетката и време на съществуване

А) само 2 Б) 2 и 3 В) 1, 2 и 3 Г) 2, 3 и 4

30. За редуцентите е вярно, че:

- 1) могат да се включат на всяко хранително ниво
- 2) превръщат органичните вещества в неорганични
- 3) превръщат неорганичните вещества в органични
- 4) са главно микроорганизми

А) 1, 3 и 4 Б) 1 и 4 В) 2 и 4 Г) 1, 2 и 4

31. Индивиди от хетерогаметния пол:

- 1) имат две различни полови хромозоми - ХУ
- 2) образуват само един тип гамети
- 3) имат две еднакви полови хромозоми - ХХ
- 4) образуват два типа гамети

А) 1 и 2 Б) 3 и 4 В) 1 и 4 Г) 2 и 3

32. Морфологичният критерий не е универсален, защото:

- 1) съществуват видове – двойници
- 2) съществува полов диморфизъм
- 3) е възможно междувидово кръстосване
- 4) различни видове имат еднакъв брой хромозоми

А) 1 и 2 Б) 1 и 3 В) 2 и 3 Г) 3 и 4

33. Половите хромозоми са:

- 1) всички хромозоми в половите клетки
- 2) двойка хромозоми в половите клетки
- 3) двойка хромозоми в телесните клетки
- 4) тези, определящи пола

А) само 4 Б) само 1 В) 3 и 4 Г) 2 и 4

34. Два индивида имат в телесните си клетки еднакъв брой хромозоми. Следователно:

- 1) Могат да са от един и същ вид.
- 2) Могат и да са от различни видове.
- 3) Възможно е да имат еднакъв кариотип.
- 4) Със сигурност са с еднакъв кариотип.

А) 1 и 3

Б) 1 и 4

В) 1, 2 и 3

Г) 1, 2 и 4

35. Кои от твърденията са верни за вирусната нуклеинова киселина:

- 1) тя винаги е ДНК
- 2) попадайки в клетката блокира нейната наследствена програма
- 3) съществуват и вируси, чиято наследствена програма е записана в РНК молекула
- 4) вирусната ДНК може да се „вгради” в ДНК на клетката-гостоприемник

А) 1 и 2

Б) 2, 3 и 4

В) 3 и 4

Г) 1, 2 и 4

Отговорите на задачите от 36. до 50. вкл. записвайте в свитъка за свободни отговори!

36. Попълнете таблицата:

заболяване	причинител	поразени клетки или органи
грип		
ангина		
СПИН		
Луда крава		

37. Ако хромозомите в телесните клетки на зелената жаба са 26, колко е:

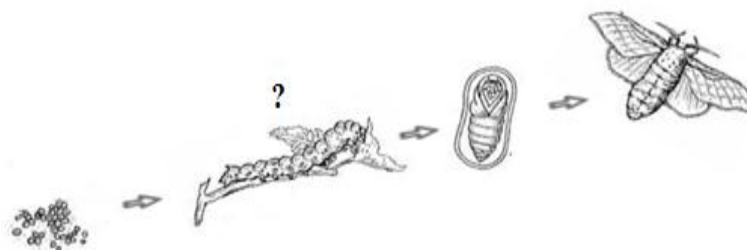
А) диплоидния хромозомен набор

Б) хаплоидния хромозомен набор

38. Във всяко от следващите твърдения има допусната грешка. Поправете я:

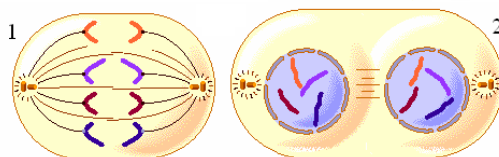
- А) Хибридологичния анализ се използва при видове с безполово размножаване.
- Б) Комбинациите от полови хромозоми са еднакви за двата пола.
- В) Хромозомните мутации са резултат от промени в броя на хромозомите.
- Г) Обект на научни изследвания на Морган е градинския грах.

39. На фигурата е представено следзародишно развитие на пеперуда.

- А) Запишете наименованието на стадия, отбелязан на фигурата с „?”
- Б) Какъв тип е това следзародишно развитие?

40. Запишете наименованията на представените на схемата фази на митозата.

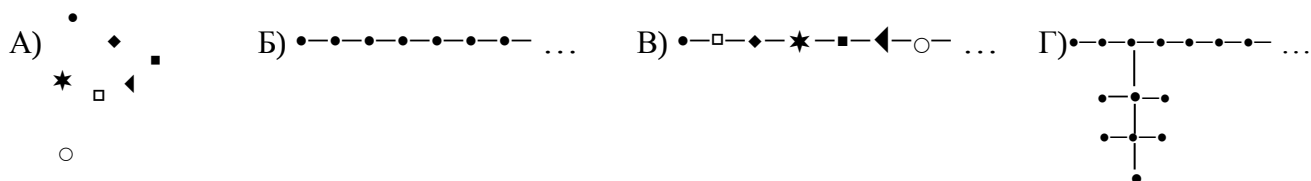

41. Процесът сперматогенеза при човека и животните преминава през еднакви стадии.

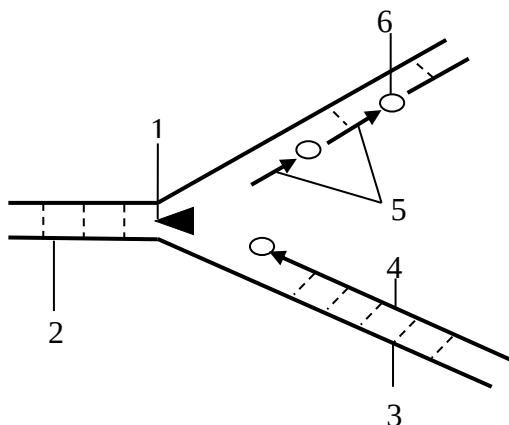
А) Запишете последователните стадии на този процес

Б) Запишете органа, в който се извършва

42. Кой от посочените фигури илюстрират мономери, кои – хомополимери и хетерополимери. Дайте подходящи примери за Б) и В).

43. Кой генетичен процес е изобразен на фигурата. Напишете номерираните структури:

44. Горските биоценози в умерените ширини имат четири етажа.

А) Кой от посочените растения съставят първия етаж? (Въведете отговора с цифра.)

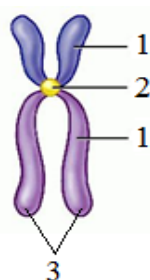
1. бук 2. дрян 3. папрати 4. дъб 5. глог 6. гъби 7. мъртва коприва

Б) Кой абиотичен фактор е причина за етажността при фитоценозата?

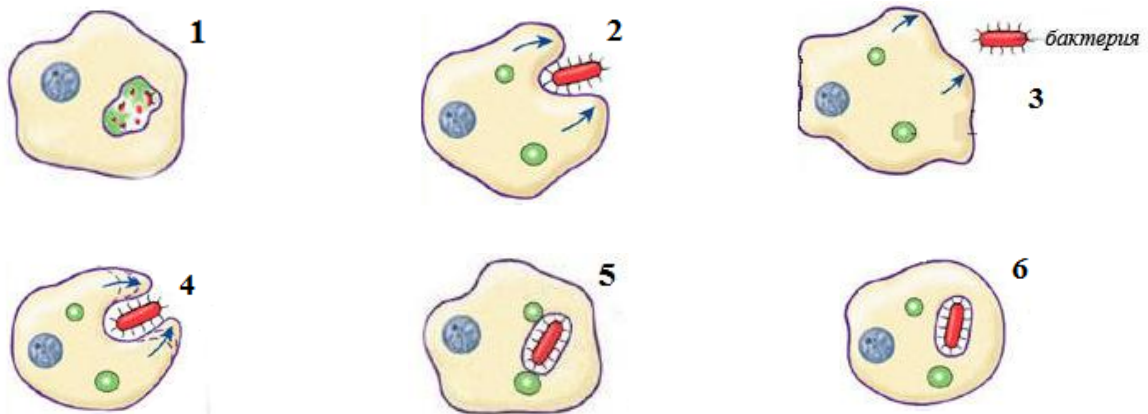
45. Направете твърденията верни, като изберете от думите, предложени в скоби.

Процеси на (*разграждане/синтез*) на сложни органични вещества (*от/до*) по-прости, съпроводени с (*отделяне/поглъщане*) на енергия, се наричат **анаболитни**. Пример за такъв процес е (*транскрипцията/гликолизата*).

46. Коя е клетъчна структура? Означете нейните части. Може ли да претърпи промяна във формата и размерите? (*Да или Не*)

47. Подредете последователно показаните снимки, за да се опише вярно клетъчния процес. Кой е той?

48. Попълнете в текста липсващите думи:

49. Разпределете изброените характеристики към посочените изменения:

1. възникват случайно	5. имат приспособителен характер
2. предизвикани са от промени на средата	6. нямат приспособителен характер
3. не се унаследяват	7. необратими са
4. унаследяват се	8. обратими са

Модификации..... Мутации.....

50. Какъв етап от индивидуалното развитие на организмите илюстрира схемата. Кой закон отразява приликите в този етап на развитие при различните групи животни?

